

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

29.04.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

В. Банкеръ

✓ Избраха шеф на ВиК холдинга с капитал 1 млрд. лева

Председателят на Българската асоциация по водите Иван Иванов е избран за председател на Управителния съвет на „Българския ВиК холдинг“. Другите двама членове на управителния съвет са доскорошният директор на ВиК Шумен Илиян Илиев и Венцислав Тодоров, бивш ръководител на район Самоков на ВиК София. Илиян Илиев е определен да ръководи оперативно новата структура.

Кой е Иван Иванов?

Инж. Иван Иванов е председател на Сдружение „Българската асоциация по водите – БАВ“ от 2012 г. Председател е на УС на Фондация „Европейско сътрудничество за бенчмаркинг“ (ЕВС Foundation) за 2018 г. Изпълнителен директор е на сдружение „Индустриален клъстер подземна инфраструктура“ (ИКПИ). Член е на работните групи по питейни и отпадъчни води, както и по правни и икономически въпроси на Европейската федерация на националните асоциации по ВиК услуги (EurEau). Представител е на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) в Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“.

Завършва Френската гимназия в София и Химикотехнологичния и металургичен университет (ХТМУ). Магистър е по бизнес администрация от Франкофонския институт по администрация и управление (IFAG) в столицата и от Американския университет в България (AUBG). Специализира във Висшия национален институт за химични технологии (ENSIGC) в Тулуза, Франция. Зает е в областта на водния сектор и ВиК отрасъла от 1999 г., като 11 години работи в „Софийска вода“ АД, където заема постове главен секретар и прокурист.

Управителният съвет беше избран от Надзорния съвет на холдинга, който е петчленен и е назначен от регионалния министър Петя Аврамова. Председател на Надзорния съвет е проф. Николай Лисев – ръководител на катедра „Хидравлика и хидрология“ и преподавател в Университета по архитектура, строителство и геодезия.

В състава на съвета влизат двама представители на Министерството на регионалното развитие и благоустройството – Юра Йорданова - Витанова, която ще бъде заместник-председател, и Атанас Бояджиев. Членове на Надзорния съвет ще бъдат също Галин Желев от Министерство на финансите и проф. Румен Арсов – преподавател в катедра „Водоснабдяване и канализация“ на Университета по архитектура, строителство и геодезия и член на редица професионални организации. Предстои вписване на холдинга в Търговския регистър към Агенцията по вписванията.

Решението за създаването на „Български ВиК холдинг“ беше взето от Министерския съвет на 16 януари 2020 г. Дружеството е със 100 % държавно участие и с принципал министърът на регионалното развитие и благоустройството. Уставният му капитал е в размер на 1 млрд. лв. Създаването на новата структура е от ключово значение за развитието на ВиК отрасъла. С холдинга ще се подобри координацията и контролът в управлението на ВиК дружествата. Холдингът няма да възлага процедури по обществени поръчки, финансирани по Оперативна програма "Оолва среда" 2014-2020 – ВиК дружествата остават самостоятелни юридически лица, бенефициенти са по оперативната програма.

"Български ВиК Холдинг" ще придобива и управлява ВиК дружества и такива, които са свързани с изграждане и ремонт на ВиК инфраструктура. Холдингът ще координира и управлява инвестиционните дейности по поддръжка на ВиК инфраструктурата. В срок до 6 месеца, след учредяването на холдинга, се предвижда акциите и дяловете, които държавата притежава в съществуващите ВиК дружества, да бъдат внесени в капитала му чрез апортна вноска.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНР

✓ Правителството одобрява програми за развитие на образованието за 2020 г.

Правителството ще заседава отново чрез видеоконферентна връзка. Очаква се премиерът Бойко Борисов и министрите да одобрят национални програми за развитие на образованието за 2020 година.

Министерският съвет ще гласува допълнителни разходи по бюджетите на Министерството на правосъдието и на Министерството на образованието и науката.

Министърът на туризма ще предложи откриване на процедури за концесия на три плажа в област Бургас.

Вчера Николина Ангелкова обяви, че се очаква летният сезон да започне на 1 юли.

✓ **Транспортната комисия на ЕП очаква поправки за пакет „Мобилност“ до 12 май**

До 12 май евродепутатите трябва да предадат в транспортната комисия предложенията си за поправки в пакета „Мобилност“, се разбира от вчерашното видеокоферентно заседание на комисията.

Евродепутатите в комисията бяха разделени. Един от докладчиците - Исмаил Ертуг определи текста като „европейски компромис“, който ще даде сериозен тласък за равнопоставена основа в сектора. Колегата му Катерина Конечна отправи същия призив с мотива, че така ще се дадат възможно най-добрите условия за работа на водачите.

Срещу тях се изказаха колегите им от страните от периферията на ЕС.

Евродепутатът от партията на европейските социалисти Петър Витанов, който е и член на транспортната комисия, настоя за реална солидарност и подчерта, че сме изправени пред нова реалност.

Пред „Хоризонт“ той заяви, че ще настоява за промяна на законодателството:

„С колегите от другите политически партии в България ще внесем необходимите поправки, така че да променим изначалното законодателство. Защото рискуваме, ако го приемем по този начин, да ликвидираме, да банкрутираме, да приключим тези компании, които в момента осигуряват храната на европейската трапеза, като рискуват живота си, карайки през цяла Европа по „зелените коридори“.

Може ли пакетът отново да бъде отворен?

„Убеден съм. Тъй като в момента очакваме оценката на въздействието от страна на комисаря. А тази оценка на въздействие ще докаже нашата теза, че този тип законодателни промени ще бъдат пагубни за източноевропейските компании“, каза още Петър Витанов.

Вотът по поправките е предвиден в транспортната комисия на 8 юни, след което пакетът трябва да влезе в пленарна зала през юли.

✓ **И в кризата има търсене на квалифицирани служители**

И в условията на криза на пазара на труда у нас фирми продължават да търсят квалифицирана работна ръка както в България, така и от страните членки на Европейският съюз.

Това става ясно от публикуваните обяви в портала на Европейските обществени трудови посредници ЮРЕС.

Обява за четирима специалисти е публикувана и с днешна дата, а за последните 30 дни обявите от български работодатели на ЮРЕС-портала са седем.

Търсят се над 40 висококвалифицирани специалисти-висшисти. Работните места са в София - в контактни центрове, в счетоводни и финансови компании.

Заплатите, които се обявяват, са между 1500 и 3000 лева на пълен работен ден, част от обявите са и за работа на смени.

Преди 2 месеца в ЮРЕС-мрежата обявите са предимно за IT специалисти със заплащане между 3000 и 5000 лева, а тези в търговията - от 1500 до 2000 лв. Те също остават активни към днешна дата.

Нискоквалифицирани работници и такива за сезонна заетост през портала ЮРЕС не се търсят.

✓ **Поевтиняването на топлоенергията ще обсъждат в КЕВР**

Възможността от 1 май топлоенергията да поевтинее от един до три процента за различните градове ще бъде обсъдена в Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР).

Разчетите на енергийния регулатор са направени при възможността цените на природния газ паднат с около 7 на сто от същата дата.

Очаква се обаче понижението на синьото гориво от следващия месец да е с малко повече.

Към момента се предвижда топлоенергията в София да поевтинее с около 3 процента.

За Бургас, Плевен, Враца, Велико Търново и Разград намалението се очаква да е с 2 на сто. С процент по-евтино може да струва топлоенергията във Варна и Пловдив.

Окончателно решение за цените на газа и топлоенергията ще бъде взето на 1 май.

✓ **Тихомир Тошев: Банките все още държат лихвите по кредитите на нивата преди кризата**

Разсрочването на кредитните задължения заради кризата с Covid-19 ще доведе до тяхното оскъпяване

"Всички банки все още запазват нивата на лихвите по кредитите от преди извънредното положение - 2,7 - 3,1%". Това каза пред БНР кредитният консултант Тихомир Тошев и уточни, че само две банки са повишили леко лихвите по ипотечните кредити.

"Повечето промени са в посока на другите параметри на кредита, но основното, което трябва да се знае, е, че се намалява процентът на финансиране заради това, че все още не е ясно дали ще има спад на цените на имотите и какъв ще бъде той. Затова банките финансират около 80% от стойността на имота, средно за пазара, което не е много голяма промяна, тъй като преди извънредното положение финансираха 85%", обясни кредитният консултант.

В предаването "Преди всички" Тошев коментира, че хората, които работят в секторите, които са много засегнати от кризата, в момента достъпът им до кредити е ограничен:

"В момента банките са много внимателни по отношение на преценката на стабилността на доходите. Финансирането на клиенти, които купуват жилища на груб строеж - Акт 14, също е леко ограничено. Проверява се строителят колко е надежден и дали ще има възможност да завърши сградата в срок".

По думите му лихвите по депозитите продължават да са много ниски и въпреки кризата депозитите продължават да растат. Според него не се очаква повишаване на лихвите по депозитите и трупане на нови депозитни маси, а оттук не се очаква и повишение на лихвите по изтеглените кредити:

"Хората трябва да бъдат спокойни и да знаят, че дългосрочно тяхната лихва ще зависи от пазарната ситуация и от индекса, който използва банката, която са избрали при сключването на кредит".

Разсрочването на кредитните задължения заради кризата с Covid-19 ще доведе до тяхното оскъпяване, предупреди Тошев.

Съветът на кредитния консултант към хората, които са затруднени и ще разсрочат вноските по кредитите си, е да не се възползват от целия 6-месечен период, който се дава заради кризата с коронавируса, а да изберат 3-4 месеца, колкото реално е затруднението за тях, за да е по-малко увеличението в лихвите, защото всяко разсрочване води до леко повишаване на лихвите.

✓ ЕС и Мексико приключиха преговорите за ново търговско споразумение

Европейският съюз и Мексико приключиха преговорите за новото двустранно търговско споразумение, съобщи във вторник Европейската комисия.

Според сделката цялата търговия между Мексико и единния блок ще бъде освободена от мита. Освен това споразумението следва да позволява по-ефективно изпълнение на програми като Парижкото климатично споразумение.

"Днешното споразумение е ясно доказателство за нашия споделен ангажимент за напредък в нашата програма за партньорство и сътрудничество. След като споразумението влезе в сила, то ще помогне както на ЕС, така и на Мексико да подкрепят нашите две икономики и да повишат трудовата заетост", отбеляза европейският комисар търговията Фил Хоган.

[Economic.bg](https://www.economic.bg)

✓ Третият лъч на метрото пак се отлага - за по-добри времена

Първо трябва да се отмени извънредното положение, каза изпълнителният директор на „Метрополитен“ ЕАД инж. Стоян Братоев

Не мога да се ангажирам с конкретен срок кога ще бъде пуснат третият лъч на метрото. Първо, защото голяма част от служителите на "Сименс", които тестват трасето, са изтеглени заради кризата, и второ, защото пътничекотокът е изключително малък. Това каза за [Economic.bg](https://www.economic.bg) инж. Стоян Братоев, изпълнителен директор на „Метрополитен“ ЕАД.

„По принцип голяма част от тестовите на третия лъч са почти приключили. Става въпрос за отсечката от метростанция „Красно село“ до кръстовището на бул. „Патриарх Евтимий“ и ул. „Граф Игнатиев“. Тестовите по график трябва да приключат края на май, но ще видим кога и как ще пуснем метрото“, каза той. По думите му извънредното положение доста е забавило изпитанията, с оглед на това, че и част от работниците на "Сименс" ги няма.

„Останаха само няколко техни служители тук, които продължават работата си. Но едно е да имаш 10 души за изпитания, друго е 3-4-ма човека да го вършат това. Първо обаче, за да говорим за пускане на метрото, извънредното положение в страната трябва да бъде отменено и пътничекотокът да се възстанови“, каза още той. По думите на инж. Братоев има намаление от 6-7 пъти на пътниците, които използват столичното метро.

От "Сименс" в позиция до [Economic.bg](https://www.economic.bg) заявиха, че заради усложнената обстановка както в България, така и в света, въпросните тестове на третата линия на софийското метро се извършват само от специалисти на "Сименс Мобилити България".

"Поради извънредното положение в България, както и ограниченията за пътувания, въведени в много други страни, в момента работите се извършват само от специалисти на "Сименс Мобилити България". Естествено това води до затруднения в изпълнението на начертаната програма. Възобновяването на всички необходими специфични дейности на "Симетро" по Трети метродиаметър на софийското метро зависи от бъдеща отмяна на ограниченията за пътуване както в България, така и в другите засегнати страни", уточняват от "Сименс".

Припомняме, че поръчката за доставка на нови влакове, които да се движат по третия участък на метрото, беше спечелена от обединението "Симетро", в което влизат "Сименс България" ЕООД, "Сименс Австрия" АГ и "Неваг" Полша.

По отношение на участъка от метрото към столичния квартал „Овча купел“ Братоев обяви, че до края на месец април е трябвало да приключи строежа, но заради извънредното положение този срок се удължава с един месец. Тоест, до края на май и „някъде в средата на юни е предвидено да започнат тестовите, за да може да се говори за тяхното приключване в края на годината“ (тестовият период на всяка линия е 6 месеца).

Само преди месец инж. Братоев обяви пред [Economic.bg](https://www.economic.bg), че въпреки извънредното положение в страната, всичко по третия лъч на метрото върви по план, както и неговото пускане в експлоатация. Ако трябва да бъдем точни обаче планът за неговото пускане беше до края на октомври 2019 г., но малко по-късно срокът се удължи и беше казано, че първите влакове ще тръгнат през февруари 2020 г. В края на 2019 г. обаче инж. Братоев заяви, че се очаква официално третият метролъч да бъде пуснат през април-май 2020 г. Сега се оказва, че и този срок се изменя, но за неопределен период от време.

✓ Туроператорите по света се надяват за рестарт на ваканциите през есента

Повечето от туристическите агенции очакват спад в приходите си от 50% за 2020 г.

Голяма част от туроператорите по света смятат, че пътуванията ще се възобновят през есента на 2020 г. Това става ясно от проведено проучване за влиянието на COVID-19 върху индустрията, между 592-ма туроператори по цял свят от туристическата платформа WeTravel, съобщава TravelDailyNews.

От данните става ясно, че 70% от анкетираните туроператори пренасочват, организират пътувания за месец октомври, а 40% ще ги отложат за октомври-декември 2020 г. Малък процент от анкетираните пък заявяват, че ще отложат всички екскурзии за 2021 г.

Безспорно повечето туристически агенции прогнозираят спад на приходите си през тази година с 50% в сравнение с 2019 г. Въпреки това обаче една трета от туроператорите, участвали в проучването смятат, че 2021 г. ще бъде „положителна“ за бизнеса им, 26% смятат, че ще е „добра“, докато 21 на сто от анкетираните все още не са сигурни в прогнозите си.

✓ ЕС: България не харчи добре парите за енергийна ефективност

Нов доклад посочва пропуските в разходването на евросредствата в 5 държави членки

България е сред държавите членки на ЕС, които не разходват достатъчно ефективно средствата по европейските програми, финансиращи проекти за енергийната ефективност. Това се посочва в нов доклад на Европейската сметна палата, публикуван днес.

Сметната палата провери финансирани от ЕС програми в пет държави членки (България, Чехия, Ирландия, Италия и Литва), които общо са разпределили 2.9 млрд. евро за проекти за повишаване на енергийната ефективност на сгради. Най-често срещаните съфинансирани от ЕС проекти са допълнителна изолация на сградите, енергийно ефективни прозорци, системи за термичен контрол и подобряване на отоплителните системи.

От анализа става ясно, че разходна ефективност – или най-доброто съотношение между използваните ресурси и постигнатите резултати – не е била определящ фактор при разпределянето от страна на държавите членки при финансирането на мерки за енергийна ефективност и конкретни проекти.

Таблица 1 — Основни елементи на оценките на нуждите за петте оперативни програми, проверени от Сметната палата

Оперативна програма	Имало ли е класификация на сградите според тяхното потребление на енергия?	Били ли са количествено определени потенциалните икономии на енергия и нуждите от инвестиции?	Имало ли е ясна обосновка за използването на средства от ЕС?
България „Региони в растеж“	Не	Не	Да
Чехия „Интегрирана регионална програма“	Не	Не	Да
Ирландия, „Югоизточна регионална програма“	Да	Да	Не (вж. <i>каре 1</i>)

Комисията казва, че въпреки усъвършенстваните от нея насоки, финансираните от ЕС проекти все още не акцентират върху постигането на максималния потенциал на енергоспестяване за всяко инвестирано евро. Одиторите заявяват, че не може да се определи цялостният принос на финансирането от ЕС за постигане на целите на Съюза за енергийна ефективност.

Например, от посетените от Сметната палата пет държави членки през 2019 г. става ясно, че три (България, Чехия и Италия (Пулия)) все още не използват за основа на оперативните си програми надеждна оценка на енергийното потребление, нито определят количествено потенциалните икономии на енергия и съответните нужди от инвестиции.

В доклада се казва, че една от причините е, че в България и Ирландия поради липса на данни от мониторинга на икономии на енергия, реализирани чрез проекти за жилищни сгради, е невъзможно да се направи оценка на разходната ефективност на инвестициите.

Таблица 3 — Минимални изисквания за енергийна ефективност и максимални прагове за разходите за единица спестена енергия за петте оперативни програми, проверени от Сметната палата

Оперативна програма	Минимален енергиен клас след строителните дейности	Минимални икономии на енергия след строителните дейности	Максимални разходи за единица спестена енергия?
България „Региони в растеж“	С	60 % за основното обновяване, без други минимални изисквания	Липсват; има само тавани на разходите на квадратен метър
	Не	20 % за проектите, получаващи 30 % безвъзмездна финансова помощ	Липсват; високият

В анализа се заключава, че оперативните програми и подборът на проекти не са се ръководили от принципа за разходна ефективност. Въпреки че държавите членки са изисквали сградите да бъдат обновени, за да се спести определено минимално количество енергия и да се повиши техният енергиен клас, това понякога е ставало на висока цена. Поради липса на сравнителна оценка на качествата на проектите и на минимални/максимални прагове за разходната ефективност не е било дадено предимство на проекти, осигуряващи по-големи икономии на енергия или други ползи на по-ниска цена.

Сметната палата препоръчва да се подобри планирането, подборът и мониторингът на инвестициите с цел повишаване на икономическата ефективност на разходите.

Investor.bg

✓ От 4 май започва прием по мярката за застраховане на винената реколта

Кандидатите трябва да са вписани в лозарския регистър и преди подаването на документи вече да имат застраховка

От 4 май до 30 юни ще се проведе прием на заявления за предоставяне на финансова помощ по мярката „Застраховане на реколтата“ от Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор 2019 – 2023 г. Това е третата мярка от програмата, по която се открива прием през настоящата година, след „Популяризиране в трети държави“ и „Инвестиции в предприятията“.

По мярката ще се подпомага застраховането на реколтата от лозя с винени сортове грозде, съобщиха от Държавен фонд „Земеделие“.

Допустими за финансиране са застрахователни рискове като неблагоприятни климатични условия (слана, буря, градушка, заледяване, силен и проливен дъжд и тежка суша), природни бедствия, както и загуби, причинени от животни, болести по растенията или нашествия от вредител.

За подпомагане могат да кандидатстват физически или юридически лица, както и групи и организации на физически или юридически лица. Важно условие е кандидатите да бъдат вписани като гроздопроизводители в лозарския регистър на Изпълнителната агенция по лозата и виното.

Преди подаването на документи в ДФ „Земеделие“ производителите трябва вече да са застраховали реколтата си в избрана от тях застрахователна компания.

Финансовата помощ, която кандидатите могат да получат, представлява процент от застрахователната премия, в зависимост от вида застраховка, която са сключили.

До 80 % от стойността на застрахователните премии ще получават производители за застрахователни полици, включващи загуби, причинени от природни бедствия.

До 50 % ще бъде подпомагането за кандидати, застраховали реколтата си срещу неблагоприятни климатични условия, загуби, причинени от животни, болести по растенията или нашествия от вредител. До 50 % ще получават и лицата, сключили комбинирана застраховка за неблагоприятни климатични условия и природни бедствия.

Допустимият максимален размер на застрахователното обезщетение за единица площ, върху която се изчислява застрахователната премия, допустима за подпомагане, се определя за всяка финансова година със заповед на министъра на земеделието, храните и горите. Тя се изготвя въз основа на официална статистическа информация за средните изкупни цени на виненото грозде през предходните три винарски години и за получените средни добиви от единица площ за същите периоди.

Образци на документите за предоставяне на финансова помощ по мярката „Застраховане на реколтата“ са публикувани на интернет страницата на ДФ „Земеделие“.

От Фонда съветват документите по мярката да се подават лично или чрез упълномощено лице в Централно управление на ДФ „Земеделие“, ул. Гусла 3, отдел „Вино, промоционални програми и лицензи“, след предварително записан час на един от следните телефони: 02/81 87 513, 02/8187 517 и 02/8187 534.

За да се избягне големи струпвания от хора, бенефициентите трябва да спазват стриктно предварително записаните часове.

✓ Външният дълг на България намалява годишно с 0,6% към февруари

За една година задълженията към чужбина са над 33,826 млрд. евро, показва банковата статистика

Брутният външен дълг на България (частен и държавен) намалява като част от брутният вътрешен продукт (БВП) и към края на февруари 2020 г. е над 33,826 млрд. евро, което е годишно намаление със 191,5 млн. евро (0,6%). Така той представлява 52% от прогнозния БВП на страната, показват предварителните данни на Българската народна банка (БНБ). За сравнение, спрямо края на 2019 г. той е с 244,6 млн. евро (0,7%) по-малък (34,071 млрд. евро, 56,2% от БВП).

В края на февруари дългосрочният дълг е 25,674 млрд. евро и се понижава на годишна база с 210,9 млн. евро (0,8%) (25,885 млрд. евро, 42,7% от БВП). Спрямо края на миналата година ръстът е с 27,8 млн. евро (0,1%).

Краткосрочните задължения възлизат на 8,151 млрд. евро и нарастват с 19,4 млн. евро (0,2%) спрямо февруари 2019 г. (8,132 млрд. евро, 13,4% от БВП).

В централната банка отчитат, че брутният външен дълг на сектор Държавно управление в края на февруари 2020 г. е 5,423 млрд. евро (8,3% от БВП). Той се понижава с 80,3 млн. евро (1,5%) спрямо февруари 2019 г. (5,503 млрд. евро, 9,1% от БВП).

Външните задължения на банките са 4,580 млрд. евро (7% от БВП) и нарастват с 24 млн. евро (0,5%) в сравнение с година по-рано.

Задълженията в чужбина на бизнеса и домакинствата са 10,558 млрд. евро и намаляват с 39,2 млн. евро (0,4%) спрямо февруари 2019 г.

В БНБ изчисляват, че в края на февруари вътрешнофирменото кредитиране достига 13,263 млрд. евро (20,4% от БВП), което е с 96 млн. евро (0,7%) по-малко спрямо февруари 2019 г. и 35,1 млн. евро (0,3%) повече в сравнение с края на 2019 г.

През февруари полученото външно финансиране от нерезиденти е в размер на 525,1 млн. евро (0,8% от БВП), при 1,004 млрд. евро (1,7% от БВП) за същия месец на миналата година. От тях 32,7 млн. евро (6,2% от общия размер) са за сектор Държавно управление, 170 млн. евро (32,4% от общия размер) за сектор Банки, 101,2 млн. евро (19,3%) за Други сектори, а 221,2 млн. евро (42,1%) са вътрешнофирмено кредитиране.

През февруари извършените плащания по обслужването на брутният външен дълг са 674,7 млн. евро (1% от БВП) при 846,1 млн. евро (1,4% от БВП) за февруари 2019 г.

Нетният външен дълг в края на февруари 2020 г. е отрицателен в размер на 2,714 млрд. евро (4,2% от БВП), като намалява с 553,6 млн. евро (25,6%) спрямо края на 2019 г. (отрицателна стойност от 2,161 млрд. евро, 3,6% от БВП).

Понижението се дължи на относително по-малкото намаление на brutния външен дълг (с 244,6 млн. евро, 0,7%) в сравнение с увеличението на brutните външни активи (с 309 млн. евро, 0,9%).

Нетният външен дълг намалява с 1,012 млрд. евро (59,5%) спрямо февруари 2019 г. (отрицателна стойност от 1,702 млрд. евро, 2,8% от БВП).

✓ **Испания отваря икономиката до края на юни, но животът няма да е същият**

Премиерът Педро Санчес облекчава строгите ограничения за испанските граждани и фирми в четири фази

Това беше като трудно раждане: испанският премиер Педро Санчес се появи с четири часа закъснение от заседанието на кабинета във вторник, за да очертае излизането от наложените от над шест седмици тежки мерки. Изготвен е план на четири етапа, който може да варира във времето в зависимост от провинциите. Целта е цялата страна да премине през четирите фази и в края на юни според Санчес да достигне „нова нормалност“.

Предисторията е, че различните части на страната са засегнати от вируса в различна степен. Някои острови като Форментера или Ла Гомера почти не са заразени, докато територията на Мадрид (обхващаща столицата и региона около нея) има над една четвърт от всички случаи. Ето защо пет острова могат да пропуснат първия етап и да започнат с втория. Планираното облекчаване започва в понеделник, 4 май. Тогава ресторантите могат да отворят и първоначално да предлагат храна за вкъщи. Компаниите могат да приемат клиенти с уговорена дата за консултация.

Този първи етап, като всички останали, ще продължава поне две седмици. Преходът към следващата фаза зависи от това дали провинциите ще отговорят на определени изисквания от испанското министерство на здравеопазването. Те включват, наред с други неща, достатъчен брой легла в интензивните отделения или известно развитие на нови инфекции.

През май отварят терасите на ресторантите

В първата фаза на втория етап, който може да започне на 18 май, малките търговци на дребно могат да отворят врати, но не и големите търговски центрове. Ресторантите могат да обслужват клиентите на терасите, но им е позволено да заемат само една трета от местата, а на хотелите също се разрешава да се отворят при определени мерки за сигурност.

В следващия етап ресторантите могат да обслужват клиентите в затворени пространства и да заемат една трета от капацитета си, както и кината и театрите, музеите и изложбените зали. Училищата няма да възобновят дейност до новата учебна година през септември. Но децата, чиито и двама родители работят, могат да получат грижи в училище.

В третата и последна фаза ограниченията ще се премахнат още повече. Магазините могат да отворят, но при наполовина ограничен капацитет, а ресторантите също ще могат да обслужват повече клиенти.

„В края на юни ние като цяла държава ще се върнем към една нова нормалност, ако развитието на епидемията във всяка област се контролира“, каза Санчес. „В този момент социалните и икономическите ограничения ще приключат“, допълни той. Въпреки това тенденциите ще се следят и правилата за хигиена трябва да продължат да се спазват, докато няма ваксина.

Испания е с най-много заразени след САЩ

Испания бе особено тежко засегната от вируса. С 211 000 регистрирани заразени само САЩ имат повече случаи, а с почти 24 000 смъртни случаи от коронавируса Испания се нарежда на трето място по този показател след САЩ и Италия в световен мащаб.

Това е една от причините за ограниченията, които са в сила от 14 март, да са сред най-тежките в света. Досега на испанците беше позволено само да напускат домовете си по единично и само, за да пазаруват или да работят.

От миналата неделя за първи път децата имат право да излизат навън с един родител за един час на ден. От следващия понеделник възрастните могат да напуснат домовете си, за да спортуват на открито сами или да се разходят с човек, с когото живеят.

Строгите разпоредби гарантират, че броят на заразените и умрелите намалява значително: ако в началото на април повече от 900 души умираха ежедневно от вируса, в момента те са около 300. Броят на заразените расте с под един процент от няколко дни, въпреки че правителството тества по-засилено от няколко седмици.

Свърхреакция на правителството

„Испанското правителство предприе твърде късно мерки - в началото на коронакризата, реагира по-късно и наложи особено строги забрани“, казва пред германския икономически всекидневник Handelsbl Тони Ролдан от испанското бизнес училище Esade Espol. „Добре е, ако сега се осигури малко повече нормалност и повече акцент върху индивидуалната отговорност“, казва бившият депутат от дясната либерална партия Ciudadanos (Гражданите).

Смекчаването е от решаващо значение за икономиката. Испания ще страда повече от коронакриза, отколкото другите страни, тъй като нейната икономическа продукция зависи от туризма, който ще се върне към дейност по-късно от другите индустрии.

Освен това Испания има много малки предприятия, за които е по-малко вероятно да преживеят подобна криза спрямо големите. Освен това една четвърт трудови договори са временни - повече, отколкото във всяка друга европейска държава. Те едва ли ще продължат да действат в кризата, което ще доведе до значително увеличение на безработицата, когато изтекат.

9 млн. души без работа

Данните на пазара на труда за първото тримесечие, публикувани във вторник, показват, че безработицата се е повишила от 13,7 процента в края на 2019 г. до 14,4 процента. Това беше първото тримесечно увеличение от 2013 г. Въпреки това

истинското поражение за пазара на труда ще стане очевидно едва при следващата оценка, тъй като само две седмици от март бяха засегнати от кризата през първото тримесечие.

В статистиката за безработните не влизат и служителите на кратко време – според данни на испанските региони това в момента са около четири милиона служители, около една четвърт от работещото население. Около милион самостоятелно заети лица са кандидатствали за помощ, защото са засегнати от сегашните ограничителни мерки. Заедно с 3,3 милиона безработни, почти девет милиона души в Испания са безработни - над една трета от работещото население. Испанското правителство все още разпространява оптимизъм и разчита на бързо възстановяване. МВФ допуска, че испанският брутен вътрешен продукт ще се свие с осем процента през тази година, но през следващата година ще се увеличи с 4,3 процента. Испанската централна банка очаква срив между 7 и 12 процента за тази година. Предполага се, че сегашното блокиране ще намали икономическата продукция с 0,6 процентни пункта всяка седмица.

На моменти дори повече: След силното избухване на вируса в Испания здравната система беше на прага на колапс, поради което испанското правителство затвори почти всички индустрии за две седмици преди Великден и само на жизненоважни области като здравеопазването или хранителната промишленост позволено да останат активни.

Дума

✓ Как един вирус повали неолиберализма

Западът бе победен от "ценностите си" – пазарната стихия, превърнала здравето в стока и емблема на консуматорската мантра

"Последният грандиозен провал на неолиберализма" е определението, което Ноам Чомски дава за катастрофалните последици от КОВИД-19 и неуспехът на богатите демокрации в борбата срещу заразата. Пандемията постави на колене цялата международна общност и извади на показ дефектите във вътрешната и във външната политика на Западния свят. Самото скорострелно разпространение на вируса и слабостта на правителствата да дадат адекватен отговор срещу ограничаването му се определя като вододел между системата, която познаваме, и една нова, след глобална система с нови ценности и норми. Иначе казано, от американоцентрична система на международни отношения с безспорен лидер САЩ и неговите западни съюзници в близко бъдеще ще се наблюдава преход към синоцентричен модел на международната система с лидер Китай.

Разпространението на заразата в световен мащаб извади на показ слабите връзки между влиятелните играчи на международната сцена и буквално вцепени реакцията на големите демократически лидери. В политическите среди дори започна да се говори за "демократичен" и "авторитарен" подход в борбата с коронавируса. В духа на вредни практики от миналото демонизирането и противопоставянето продължават да бъдат извеждани на преден план. А междувременно светът е изправен пред криза, която ще бъде много по-дълбока и по-продължителна от кризата от 2008 година. Апели за всеобщ и подход и общо решение на международната общност съществуват само на думи. Всеки се пази и не поема ангажименти. По последни данни се очаква, например, безработицата в САЩ да достигне 16 на сто. Трилиони долари се заделят за военния сектор и за увеличаване на военната мощ, а в същото време фундаментални заплахи като климатичните промени, пандемията, масовата миграция са пренебрегнати. Разпространението на инфекцията вече е повлияло сериозно на ситуацията по света и особено на икономиката. Извънредното положение в различни страни, съчетано с глобалната рецесия, не може да не засегне и глобалната политика.

Както отбелязва Ноам Чомски, може би е време да насочим усилията си към изграждане и установяване на един прогресивен интернационализъм. Към момента такъв се упражнява единствено от Куба и Китай. Когато Италия бе ударена тежко от коронавируса и се обърна за помощ към ЕС, такава не бе оказана. Дори Германия, която е пример за идеално смазан механизъм и се справя повече от добре в борбата срещу вируса, не се реши да помогне. Вместо една нагледна демонстрация на солидарност и взаимопомощ, които са уж основни ценности на ЕС, станахме свидетели на сценария "всеки за себе си". В този критичен момент помощта дойде оттам, откъдето никой не очакваше – Куба изпрати лекарски екипи в Италия и в други страни, Китай също се включи с даряване на медицински материали, маски, медицински екипи. Италия не е единствената, на която Китай оказва помощ. Други примери са Сърбия, Испания, Белгия, Полша, Франция. На Италия помогна и Русия. Ето защо Китай също може да бъде разглеждан като пример за прогресивен интернационализъм

и лидер на международната общност в мрачните времена на световната пандемия. За разлика от САЩ, които обърнаха гръб на своите европейски партньори.

Защо богатите демокрации на Запада демонстрираха слабост и неспособност да се обединят в условията на пандемичната криза? Защо здравните системи колабираха? Оказва се, че САЩ, които са със статут на суперсила, не са подготвени да отговорят на заплаха като масова зараза.

Като основен виновник за дефектните здравни системи днес можем да посочим ефектите от неолибералната политика. Здравето е важно "благо" не само на ниво отделен индивид, но също като компонент от макроикономическата рамка на дадена страна. Следователно подобряването на здравния статус на индивида и на обществото трябва да е включено в политическата програма на всяко едно правителство. Съвместима ли е обаче политиката на държавата в сферата на здравеопазването и общественото здраве с неолибералната парадигма? Неолиберализмът, известен още като икономически либерализъм и икономически рационализъм се стреми да ограничи държавната намеса в икономиката. Представителите на тази школа проповядват ефикасност на свободния пазар, дерегулация, приватизация на публичния сектор. Основен двигател на прогреса е пазарът. Неолибералите разглеждат гражданите предимно като рационални потребители на обществени блага, здравеопазването пък е едно от тези блага. Консуматорството е мантрата на неолибералната политика.

През 1978 г. Световната здравна организация (СЗО) одобри нов подход към първичната здравна грижа. Визията за здравната грижа е всеобхватна, тъй като тя свързва здравните услуги с по-широката организация на обществото, призовавайки за нов международен икономически ред, който да бъде от полза за развиващите се страни, да се даде възможност за демократично участие в здравеопазването и да се обърне по-голямо внимание на социалните и екологичните условия, които увеличават рисковете от болести. Здравните услуги трябва да бъдат гъвкави, съобразени с местните нужди и да акцентират върху превенцията на болестите. Тази визия е документално закрепена в Декларацията от Алма Ата. Идеите, които засяга декларацията, са революционни за времето си и предлагат позитивен подход в международните отношения в сферата на здравеопазването.

За съжаление реализацията на декларацията остава само на хартия, тъй като липсват политическа воля и медицински ресурси. Днес първоначалната еуфория от неолибералната практика е само бегъл спомен. Здравето на отделния индивид и на обществото като цяло се разглежда като стока, а самият пациент е клиент, който търсят здравна помощ от професионалист или професионално лечебно заведение. Неолиберализмът се гради на консуматорство, не на права. Целта е да се отслаби социалната държава и да се ограничи

максимално отговорността на държавата за икономическия и социален живот на индивида. По този начин настъпва видимо неравенство в социалния и здравния статус на отделния човек и гражданин. Пример за отбягване на отговорност са хвърлените обвинения върху СЗО и Китай, например, за трагичния развой с коронавируса. САЩ дори апелираха да се спре финансирането на СЗО, защото дейността ѝ е неефективна. Защо вината не бе потърсена в рамките на вътрешната държавна политика и отговорността на държавата за изоставената здравна система? Днес сектори като здравеопазване, образование и наука не са приоритетни и затова за тях финансирането е слабо. В западния модел на неолиберализъм здравеопазването се разглежда като услуга ("медицински услуги"). Основен е елементът лечение. Липсва обаче друг много съществен елемент от здравната култура и политика на една страна, а именно профилактиката. Именно липсата на политика на здравна превенция допусна редица държави да подценят ситуацията с КОВИД-19 и доведе до смъртта на хиляди.

Някои държави от Източна Азия като Тайван, Сингапур, Китай, Япония успяха да овладеят заразата използвайки различни методи за превенция на зараза и разпространението на вируси. По този начин те останаха по-малко уязвими пред предизвикателствата на коронавируса. Общественото здраве, както и здравето на отделния индивид, са ключови за сигурността на държавата. Това е въпрос, над който Западният свят трябва да помисли.

Друг проблем, по който да се разсъждава е приемането на такава здравна политика, която да гарантира на гражданите на съответната държава ефективен достъп до медицинско обслужване. Причина за голямата смъртност в САЩ, например, е, че голям брой хора не са осигурени и съответно не им е била отказана медицинска помощ. Тук вече идва социалната роля на държавата, която обаче е несъвместима с тази на неолибералното лице на политическия елит.

✓ Брюкселско танго по време на пандемия

ЕС отпуска 540 милиарда евро на страните-членки, но сблъсъкът между "спестовниците" и "прахосниците" застрашава единството му

Срещата на ЕС на върха от 23 април бе 4-та през последните вирусни седмици и бе посветена на изглаждане на дефицитите в общността, избили на повърхността от стреса с "корона теста". В условията на обявена пандемия националните правителства в Съюза постъпиха егоистично и предприеха самостоятелни мерки за спиране разпространението на вируса в страните си. Това показва, че отново излиза на дневен ред въпроса за същността на ЕС. Дали да е своего рода единна държава или да е общност от национални държави. Реакциите в епидемията бяха по-скоро действия на обединени в свободен съюз национални държави.

Няма съмнение, че трябва да се отговори с решителност, единство, солидарност и мобилизация на всички ресурси на страните - членки и Съюза като цяло. От Брюксел казват, че европейският план за възстановяване трябва да се базира на солидарност, кохезия, конвергенция и от функциониращ единен пазар се нуждаят всички граждани на ЕС.

На европейците обаче тези слова звучат абстрактно, като кухи фрази без покритие. Те са парализирани от страх да не загубят работа, да вярват в капацитета на здравните системи и способностите на науката. На което Брюксел отговаря, че успешното възстановяване изисква общи действия при спазване на 4 принципа: изцяло функциониращ и възобновен единен пазар, безпрецедентни инвестиционни усилия, глобално действие и функционираща система за управление. Всичко това включва възстановяване на веригите за доставки, осигуряване на стратегическа автономия на ЕС чрез динамична индустриална политика, която да доведе до независимост от внос от трети страни, по-добра инфраструктура, включително здравна, обща селскостопанска политика и т.н.

Важният въпрос е дали на срещата на 23 април се постигна успокояване на европейските пазари в условията на вирусна парализа и е реализирана "сделка" между Севера и Юга на Европа. Старият спор между страните на север, които са известни като "спестовници" и от Юга, наричани "прахосници" се възроди в дебати "за или против" грандове или кредити. А точно те са в основата на мерките на Брюксел за подпомагане на членките за изход от вирусната криза. Ако са грандове или общоевропейски ценни книжа, наричани корона облигации, средствата ще се набират при общи гаранционни задължения на всички страни - всички ще участват като гаранتي в предоставянето на средства на закъсалите страни. Германия и Нидерландия са против такова решение, защото "не искат да плащат чужди сметки". Твърди се, че нашият премиер косвено ги е подкрепил.

Ако са кредити (или заеми), страните ще разчитат на собствени сили за изплащането им, макар и при облекчени условия, гарантирани от ЕЦБ и изплащани чрез фонда. Без съмнение решението за създаване на Европейски фонд за възстановяване в помощ на икономиката на ЕС след пандемията е крачка в правилна посока. Особено след като се осъзнаха мащабите на рецесията. И след като БВП на всички страни в Европа се свива. Свързането на този фонд с

бюджета на ЕС, по който няма единомислие и ще се приеме за 7-годишния период някъде към началото на 2021г, е гаранция, че въпреки предвиждан спад на икономиката в еврозоната от 15% (според Кристин Лагард), Брюксел разчита на единомислие и единство при взимане на решения.

Когато става за пари, решенията не се взимат лесно. Прието е да се отпуснат 540 млрд евро в помощ не само на загубилите работа. Добро начало. Следва до 6 май ЕК за изготви план за действие с конкретика за начините и стъпките на прилагане. Брюксел обича да спазва принципа две напред, едно назад. Като в тангото. В настоящата ситуация почти е сигурно, че ще намери компромисния начин за пресечна точка между Севера и Юга. Очаква се ЕК да предложи смесица на двете идеи. А Меркел да спазва обещанието, че ще увеличи германските вноски в бюджета на ЕС. Поне да опровергае испанския премиер Педро Санчес, че ако няма солидарност, ЕС ще се разпадне.

БНТ

✓ Зорница Русинова: Още от първите дни на кризата работим в подкрепа на хората

Още от първите дни на кризата с коронавируса нашите усилия бяха мобилизирани към здравето на хората. Същевременно веднага започнахме и първия важен пакет от социални мерки, това заяви за "Още от деня" Зорница Русинова, зам.-министър на труда и социалната политика.

Тя посочи, че сред тях са мобилизираните средства в подкрепа на системата на здравеопазването с допълнителните 1000 лева за лекарите на първа линия, медицинския персонал, както и здравните медиатори, които работят в ромските гета. Освен това бяха подкрепени възрастните хора, нуждаещите се, хората с увреждания и онези, които са в карантина, с така необходимата патронажна помощ. Бяха осигурени и парични помощи за родители, на които се налага да ползват неплатен отпуск, за да гледат децата си. Чрез Кодекса на труда се въведоха редица отлагателни срокове.

Зорница Русинова, зам.-министър на труда и социалната политика: Паралелно започнахме да работим и по третата мярка - икономическите мерки, мерките, които касаят пазара на труда. Те в голямата си част вече са факт. Една от тях - 60:40 вече работи. Освен това трябва да споменем и мерките, насочени към предприятията - с нисколихвените кредити, кредитите към потребителите са също факт. През тази седмица предстои фирмите да могат да кандидатстват в Министерство на икономиката за подкрепа за тяхната ликвидност.

Русинова се спря на микрокредитния инструмент, създаден от ОП "Развитие на човешките ресурси", който е изключително подходящ за хора, останали без работа, за самоосигуряващи се или за социални предприятия.

Зорница Русинова, зам.-министър на труда и социалната политика: В момента през Фонда на фондовете са договорени средства с три финансови посредника - Първа инвестиционна банка, СИС кредит и микрофонда. Те имат териториална мрежа в цялата страна и могат да се използват нисколихвени кредити, които варират между 5000 и 50 000 лв.

Вижте във [видеото](#) какво още каза зам.-министър Русинова за мерките на правителството, насочени към преодоляването на икономическата криза в страната.

✓ Петър Андронов: Само за 10 дни вече има над 25 000 разсрочени кредита

Започна отпускането на безлихвени кредити, гарантирани от държавата. Българската банка за развитие сключи договор с четири търговски банки за предоставянето на заемите. Те ще се отпускат на хора, които временно са останали без работа, които се самоосигуряват или са в неплатен отпуск. И фирмите имат възможност за кредитиране, за да спасят бизнеса си в тежката ситуация. """, каза в студиото на сутрешния блок на БНТ Петър Андронов, председател на Асоциацията на банките.

Четири банки вече предлагат теглене на кредити за физически лица, още 8 се готвят да подпишат договори с банката за развичите. Идеята на мярката е да се насърчат и хората, и работодателите да преминат през този период, да се затвори финансовия дефицит и отново да се върнат на работа. Кредитът ще се изплаща с гратисен период, без лихва.

При отсрочването на кредити основното е да си редовен платец и да има максимум просрочие до 90 дни. Ако се попадне в тази хипотеза се получава възможност да отсрочиш задълженията си към банка по твоя преценка по потребителски или ипотечен кредит.

Само за 10 дни вече има над 25 000 разсрочени кредита. Броят на хората, които се възползват вече е съществено, отбеляза Андронов.

Основната рамка е такава, каквато Банката за развитие е пожелала да бъде, подписвайки договор с нея банката се ангажира да ги спазва.

Освен българските мерки, оповестени от Банката за развитие, за фирмите има и възможности, свързани с европейски програми. Таки програми се готвят от Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд. Те ще бъдат предложени на бизнеса, за да получи ресурс точно в този момент, в който те имат нужда.

Банковият сектор почти навсякъде е стабилен, нашият не прави изключение. Той е успял да натрупа доста буфери и резерви през изминалите години. Банковата система може да поеме такъв труден период.

✓ Кой остана без работа заради кризата?

Институтът за пазарна икономика публикува анализ на безработицата у нас по данни на Агенцията по заетостта за март. Според тях, миналия месец поне 38 хил. души са загубили работата си. Какъв е профилът на новия безработен у нас и какви са тенденциите?

БНТ: Кои хора губят най-често работата си в условията на коронавирус?

Адриан Николов - анализатор към института за пазарна икономика: **Профилът на новите безработни не е толкова по-различен, колкото очаквахме.** Тъй като антикризисните мерки, които правителството прилага за ограничаване на ефектите от коронавируса, са насочени към много конкретни отрасли, тоест, забранено е предимно действието на хотели, ресторанти, барове, на туризма като цяло, но и на транспорта до някаква степен. И съответно очаквахме да видим предимно работници, които отговарят на профила на тези индустрии - предимно младежи, предимно с по-ниско образование. Има такова известно различие, но не е толкова ясно изразен профилът, колкото очаквахме да видим. Това, което ни изненада също е, че **през март има завишен брой висшисти спрямо обичайното състояние на безработицата в страната, което е един необясним феномен за нас.**

БНТ: Къде у нас в момента е най-трудно да си намериш работа?

Адриан Николов - анализатор към института за пазарна икономика: Със сигурност в общините, които са доминирани от туристическия сектор, в следващите няколко месеца състоянието на пазара на труда ще е много тежко. Тук говорим за **общините около Бургас, които на практика са почти изцяло туризъм**, там друга икономика почти няма. **На преден план излиза и Благоевградска област** с нейния смесен профил, от една страна, на индустрия с относително ниска добавена стойност, от друга страна, с много ясно изразен туризъм. Там за щастие обаче зимният сезон успя да приключи горе-долу преди мерките да настъпят и съответно можем чак догодина да говорим за системни ефекти от ограничителните мерки.

БНТ: Вашата прогноза - кои от новите безработни ще се върнат най-трудно на работа и какъв е вашият съвет към тях?

Адриан Николов - анализатор към института за пазарна икономика: Със сигурност **хората с ниско образование и ниска квалификация и умения, нерелевантни на пазара на труда, ще се реализират най-трудно.** И всъщност това, което е притеснително, което виждаме в данните досега е, че **има и доста голям дял такива хора.** Съответно може би вече трябва да говорим за мерките на държавата, тъй като в момента повечето такива мерки на пазара на труда, които прилагаме, са насочени към създаване на временна заетост. Но те **трябва да бъдат прехвърляни все повече към образование и квалификация на кадрите**, за да могат те да придобиват умения, които да могат да им създават трайна заетост.

✓ **Държавата прехвърля цялата тежест на кризата върху гражданите**

Управляващите нямат потенциала и ресурса, за да се справят с огромните щети в икономиката, смята социологът Живко Георгиев

Живко Георгиев е роден през 1955 г. Завършил е социология в СУ "Климент Охридски", където преподава теория на емпиричното социологическо изследване и маркетингови проучвания. Директор по изследванията в ББСС "Галъп интернешънъл". Член е на Стратегическия съвет към президента Румен Радев.

- Г-н Георгиев, месец и половина сме в извънредно положение, а като че ли не се вижда скоро краят му. Можем ли вече да правим изводи накъде вървим?

- Според мен още е рано за кардинални изводи, тъй като трябва да се разгърне цялата тази ситуация и да видим трайното отражение на взетите мерки. Това е и политическото. Разработването на здравна политика за противодействие на епидемията и мерки за минимизиране на негативните ефекти върху икономиката и съответно върху живота на българските граждани. Засега виждаме само някакви мерки, които са в развитие и всичко е много условно, защото постоянно се движи.

Поне в здравен аспект, ако тези факти, които са публично достояние, са достоверни, като че ли е постигната една от целите на противодействието на епидемията. Именно по-плавният ръст на заболяването, така че да не се стигне до натоварване на здравната система и респективно ограничаването на възможностите за качествена терапия на тежките случаи.

Разбира се, в сферата на икономиката и минимизирането на икономическите рискове има много да чакаме, за да преценим до каква степен сме успешни като политика. Там е голямата неяснота. По няколко причини. Кои ще бъдат крайните фактори за оценка на ефективността? Състоянието на пазара на труда – колко безработни ще имаме на финала на епидемията, до каква степен ще бъде поразен икономическият капацитет на страната, тоест докъде ще се срина брутният вътрешен продукт (БВП) и как всичко това ще рефлектира върху качеството на живот на българите.

Имам съмнения обаче дали фактите, които се обявяват относно заразените у нас, са достоверни. Предвид не широкото използване на тестовете. Навярно заболелите са повече, но колко повече, никой не може да каже. Случаите с летален изход не са толкова много в сравнение с инфектираните. Не са фрапиращи като цяло в сравнение с Италия, Испания, Белгия и др.

Всички тези изолационни и карантинни мерки обаче потискат кривата на заболеваемостта, но удължават времето необходимо за разгръщане на епидемията. Което пък носи много негативи за живота ни като цяло.

- В този контекст – тези непрестанни лъкатушения на управляващите относно мерките, в същото време премиерът Борисов не се е спрял от визити и пиар акции из страната, но пък не отиде на парламентарното изслушване, за да каже ясно какво се прави, как и кога ще излезем от това положение. Не отиваме ли към една фасадна демокрация?

- Навсякъде по света в ситуация на извънредно положение демокрацията е оставена на заден план. Никъде не тържествува, а управляващите в отделните държави си развързват ръцете за мерки, които не изглеждат перфектни от демократична гледна точка. Опозицията почти винаги е изолирана от процеса, широката публика реализира свободата си единствено във виртуалното пространство чрез групови или индивидуални решения. Това е добро време за управляващите. Навсякъде, без значение дали правителството се справя добре или зле, доколкото и се правят някакви социологически изследвания, които и не са и перфектни, има известен ръст на одобрението към властимащите. Имат някакъв аванс на доверие, тъй като хората имат потребност да разчитат на някого. Наблюдаваме го и в Испания, и в Италия, дори в САЩ, които са сочени с пръст като "най-проспали" с реакциите си пандемията.

Расте и доверието към управляващите и в държави „отличници“ в справянето борбата срещу коронавируса – Южна Корея, Тайланд, Китай, даже и Германия.

Всички управляващи в момента са във възходяща позиция, само че това не е дългосрочно. Обръщайки се към историята, винаги може да се даде примера с Чърчил, който е един от печелившите във Втората световна война и на върха на доверието. Съвсем малко след края на войната губи катастрофално изборите във Великобритания, когато хората притеглят за себе си какво са преживяли, как са го направили и какво ги чака.

- Тоест можем да очакваме подобен срив на доверието към ГЕРБ, които управляват вече няколко мандата и почти цялата власт в страната?

- Да, може. И не само за ГЕРБ, а и за Тръмп, примерно, за всеки управляващ по света. Особено на финала на пандемията, който не знаем изобщо кога ще е. С хода на времето все по-значителният дял във формираната оценка за това как се е справило едно правителство ще имат онези негови мерки, които влияят върху непосредственото битие на хората. Тоест икономическите и социалните последици от случилото се. Безспорно ще спечелят онези, които са успели да минимизират негативните ефекти и от здравния аспект на кризата, и от икономико-социалния.

Ако икономическата цена за хората е прекалено тежка, тогава картината ще е страшна. Сега все още много хора не знаят, че са безработни или пък че ще продължат да работят, но с много намелена работна заплата, примерно. Както и много хора не знаят дали са инфектирани от вируса. Тези неща още не са факт в масовото съзнание. Тогава ще е и цялостната равносметка за обществото.

- Кога я виждате тази равносметка?

- Преди септември трудно ще стане ясен пълният обем на пораженията. Безспорно ще има много сектори от икономиката, които ще са много тежко засегнати. Сферата на услугите – не само тя, но и хората, които са заети с нея. Там няма отложено потребление и дори да тръгнат утре нещата, няма да компенсират щетите. Силно поразен ще е и туристическият сектор, който е значим в България – и по дял от БВП, и по заети. За цели райони ще е катастрофа. Изобщо

не е ясно дали ще има туристически сезон и ако има, но дали ще има почиващи откън. Границите може да са затворени до септември.

Не е ясно какво ще се случи в промишлеността, в експорта от нея. Даже у нас ситуацията в този сектор да е що-годе благополучна, вижте какво стана с производството на автомобили в световен мащаб. Ние произвеждаме части за автомобилни гиганти по света. Но няма да има пазар, дори и хората да тръгнат на работа.

Изобщо не знам какво ще е в селското ни стопанство, където се наслагах и други фактори като суша. Все пак може и да живне, дори и да няма ръст на производство. Тъй като най-вероятно ще има срив на ръста на вноса, който конкурира българското производство.

Нищо добро не ни чака като цяло, а на нашата силно зависими икономика вероятно ще са й нужни години, за да се възстанови.

- Но управляващите в момента имат ли потенциал да минимизират тези щети, за които говорите?

- Не. Всяко едно управление, защото в него са всичките властови инструменти, могат да наложат карантина и да я държиш достатъчно дълго време. Това не изисква много акъл. Но дългата карантина означава, че държавата прехвърля върху гражданите цялата тежест на кризата. Така всеки може. Трудното е и наистина се нуждае от капацитет и от идеи, както и политики, противодействието на голямата криза. Не виждам капацитет, не е ясно дали имаме и ресурс.

За финансовия ресурс – на здравна каса, на социални фондове, на бюджет като цяло, никога не е сигурно каква е истината. Винаги леко се съмнявам в докладваните величини. Външен дълг може да се направи и за него имат капацитет не само нашите управляващи. Но него пак ние ще ги плащаме. Отново се прехвърля към българския народ тежестта.

Не виждам и воля за съвместно търсене на решения от страна на управляващите с останалите политически играчи. Поне на този етап на кризата управляващите са силно изкушени да монополизират търсенето на рецепти. Навярно ще потърсят повече съвместност на финала, когато материализираме щетите. Тогава ще искат споделяне.

- От всичко това, за което говорите, излиза, че ни очаква и тежка политическа зима, а след това пролетта се задават и нови парламентарни избори... В същото време ми се струва, че по-голяма част от обществото ни е на прага на силите си и доколко можем да издържим така?

- Само с политическа зима да се разминем. Нямам засега индикации изобщо дали се мисли сериозно за политика на противодействие на безпрецедентната криза. Търси се по-скоро обезболяваща, а не същинска терапия. Не съм оптимист, но в края на краищата не само управляващите, но и останалите, ще трябва да търсят адекватни стратегии за справяне. Рано или късно обществото ни ще е изправено пред избор на рецепти за оцеляване.

Отгоре на всичко почти сигурно е, че ще има втора вълна на коронавируса през ноември. Ние, както смачкахме първата, можем да ги съберем двете наведнъж.

Мениджър

✓ Европейските борси отново се оцветиха в зелено

Основните борсови индекси в Европа записаха ръст в ранната търговия във вторник на фона на надеждите за възобновяване на икономическата активност на континента и силни финансови отчети за тримесечието от редица водещи компании, предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 напредна с 4,55 пункта, или 1,36%, до 339,99 пункта, и върви към седемседмичен връх. През последните седмици бенчмаркът се възстанови частично от мартенското си дъно благодарение на множеството фискални мерки, предприети от европейските правителства и Европейската централна, но остава на 25% под върха, достигнат през февруари.

Немският индекс DAX се повиши с 154,43 пункта, или 1,45%, до 10 814,42 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 отчете ръст от 79,24 пункта, или 1,36%, до 5 926,03 пункта. Френският измерител CAC 40 напредна 50,73 пункта, или 1,13%, до 4 555,99 пункта.

Общият банков индекс SX7P напредна с 2,89%, след като швейцарският кредитор UBS отчете 40% ръст на печалбата през първото тримесечие на 2020 г. спрямо същия период миналата година. Акциите на банката поскъпнаха с 5,13%.

Листнатите в Лондон книжа на британската банка HSBC поевтиняха с 0,19%, след като като тя отчете 48-процентов спад на печалбата преди данъци през първото тримесечие на 2020 г. спрямо същия период на миналата година. Акциите на испанската банка Santander поскъпнаха с 2,24%, въпреки че тя отчете 82-процентов спад на нетната печалба на годишна база през Q1.

„Стигнахме до точка, в която очакванията към европейските банки паднаха изключително ниско заради несигурността, но същевременно с това финансовите отчети изглеждат стабилни“, коментира Крейг Ерлам от Oanda.

Междувременно книжата на петролния гигант BP поскъпнаха при отварянето на борсите, след като компанията прогнозира спад на печалбата от две трети през първото тримесечие и значително по-ниски маржове на печалба от рафиниране на петрол през второто тримесечие.

Ръст в САЩ

Водещите борсови индекси на Уолстрийт записаха ръст в първата търговска сесия за седмицата, след като инвеститорите бяха окуражени от потенциалното скорошно отваряне на американската икономика, предаде Си Ен Би Си

Промисленият индекс Dow Jones се повиши с 358,51 пункта, или 1,51%, до 24 133,78 пункта, това е първият случай, в който бенчмаркът преминава границата от 24 хил. пункта от 17 април насам. Широкообхватният индекс Standard & Poor's 500 напредна с 41,74 пункта, или 1,47%, до 2 878,48 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq отчете ръст от 95,64 пункта, или 1,11%, до 8 730,16 пункта.

Печалбите от понеделник поставят S&P 500 в позицията да отчете най-големият си едномесечен ръст от 1987 г. насам, записвайки 11-процентов скок през април. Dow е напреднал с 10,1% от началото на месеца и е на път да отчете най-доброто си месечно представяне от 2002 г. насам.

Оптимизмът на пазарите дойде на фона на разхлабването на мерките в няколко американски щата. В Аляска, Джорджия, Южна Каролина, Тенеси и Тексас започват да позволяват обслужването на клиенти в ресторантите и заведенията. Същевременно с това губернаторът на Ню Йорк Андрю Куомо заяви, че планира поетапно рестартиране на икономиката. По неговите думи първата фаза ще включва строителния и промишления сектор на Ню Йорк.

„Допълнителните глобални икономически стимули, забавянето в ръста на новите случаи на заразени с COVID-19 и сигналите за връщане на нормалността определено са добра новина при настоящите условия. Имайки това предвид, икономиката далеч не се е изправила на крака – тя бавно пълзи към съживяване“, коментира Майк Лоуенгарт от E-Trade.

На този фон акциите на компаниите от туристическия сектор MGM Resorts и Carnival поскъпнаха съответно с 9,25% и 8,85%. Книжата на веригата за продажби на облекла Gap и на търговеца на дребно Kohl's поскъпнаха с 12,74% и 17,72%.

Акциите на JPMorgan Chase и Disney бяха най-добре представящите се в Dow, като те отчетоха ръст от 4,31% и 4,84%. Финансовият сектор подкрепи ръст на S&P 500, като книжата на банките Citigroup Wells Fargo и Bank of America поскъпнаха съответно с 8,03%, 5,53% и 5,82%.

Миналата седмица индексите на Уолстрийт записаха първият си седмичен спад от три седмици, след като цените на петрола се сринаха с рекордни стойности.

Разнопосочна търговия в Азия

Основните борсови индекси в Азиатско-тихоокеанския регион регистрираха смесени резултати във вторник в очакване на новини за нови фискални стимули от водещите централни банки и възобновяване на икономическата активност по цял свят.

Водещият индекс на Токийска фондова борса Nikkei 225 се понижи с 12,03 пункта, или 0,06%, до 19 771,19 пункта. Японското правителство предупреди да не се пътува из страната по време на предстоящата „Златна седмица“, в която се засичат редица официални празници и почивни дни. Тя започва този уикенд и продължава през първата седмица на май. В Япония няма забрани върху движението на хора, но страната е в извънредно положение и правителството съветва хората да не напускат домовете си.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite се понижи с 5,47 пункта, или 0,19%, до 2 810,02 пункта, докато по-малкият измерител Shenzhen Composite изтри 5,48 пункта от стойността си, или 0,32%, достигайки ниво от 1 732,56 пункта. Хонконгският измерител Hang Seng напредна с 295,92 пункта, или 1,22%, до 24 575,96 пункта. Акциите на банката HSBC, листнати в Хонконг, поевтиняха с 1,14%.

В Южна Корея индексът Kospi се повиши с 11,32 пункта, или 0,59%, до 1 934,09 пункта. В Австралия ASX 200 отчете спад от 8,3 пункта, или 0,16%, до 5 313,1 пункта.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха смесени резултати в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете спад от 0,94 пункта, или 0,21%, до 444,39 пункта. BGBX40 напредна с 0,02 пункта, или 0,02%, до 93,98 пункта. BGTR30 се понижи с 0,27 пункта, или 0,06%, до 458,29 пункта. BGREIT се повиши с 0,29 пункта, или 0,22%, до 131,49 пункта.

✓ Глобалният икономически спад от \$6 трилиона може да се окаже оптимистичен

Глобалният икономически спад от \$6 трилиона може да се окаже оптимистичен, предупреждават икономистите на Bloomberg Economics.

В своя анализ те посочват, че разширените икономики са изправени пред най-лошата криза след Голямата депресия, а глобалната икономическа продукция ще се свие с 4%. Те казват още, че брутният вътрешен продукт на САЩ ще спадне с 6.4%.

Прогнозата им предполага възстановяването на световната икономика да започне едва през втората половина на годината.

Икономиката „влезе в спад с безпрецедентна скорост и тежест, като повечето напреднали икономики са изправени пред най-слабите си резултати след Голямата депресия“, написаха в доклада Том Орлик и Джейми Ръш. „В сравнение с очакванията в началото на годината, цената на загубената продукция ще е повече от 6 трилиона долара“, пишат те.

По думите им свиването в такъв мащаб се основава на „оптимистичните предположения както за огнището, така и за възстановяването от пандемията“, което допълнително подчертава предизвикателството, пред което са изправени политиките. При такъв сценарий брутният вътрешен продукт на САЩ ще се свие с 6.4%, докато БВП на еврозоната ще се свие с 8.1%. Икономиката в Япония ще се свие с 4%, докато тази в Китай ще се разшири с най-бавното си темпо.

✓ И Facebook създаде виртуални конферентни стаи

Технологичната корпорация Facebook лансира нови инструменти за видео комуникация, в опит да се конкурира с нашумелите от началото на извънредното положение платформи за конферентни разговори.

В следващите няколко седмици в глобален мащаб ще стартира услугата Messenger Rooms, която ще позволи на потребителите да създават виртуални стаи чрез приложенията Facebook и Messenger от мобилни и десктоп устройства. Всеки ще може да избира кой да се присъедини и кой да премахне от разговора, както и да заключава стаята за външни лица. В допълнение ще бъдат предлагани и ефекти с добавена реалност, както и такива с вграден изкуствен интелект, като например 360-градусов фон.

Конгломератът планира също да увеличи лимита за брой участници във видео разговори в социалната мрежа WhatsApp до 8 души, а в Instagram всички клипове от IGTV ще могат да бъдат запазвани за период по-дълъг от 24 часа, така че да бъдат преглеждани от повече потребители.

В условията на извънредно положение милиони хора по света останаха в домовете си, откъдето работят, комуникират с близките си, спортуват и т.н., в резултат на което на преден план излязоха платформи като Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, Skype и др., над които Facebook ще опита да се наложи.

През месец март корпорацията отчита удвояване на видео разговорите в Messenger и WhatsApp, както и значителен скок на ангажирането с визуално съдържание във Facebook Live и Instagram Live. Повече от 700 млн. акаунта участват в конферентни разговори всеки ден.

✓ **Гърция с двумесечен график за облекчаване на ограниченията**

Гърция е готова да пристъпи към фаза 2 и ще започне внимателно да облекчава въведените заради епидемията от коронавируса ограничения по график с хоризонт от 2 месеца, обяви в телевизионно обръщение към нацията гръцкият премиер Кириакос Мицотакис.

Той благодари на гръците за усилията и жертвите, които са направили по време на ограниченията и подчерта, че мерките са дали резултат и са довели до спад на новите случаи и на пациентите в болниците и в спешните отделения.

Като съюзници в новата фаза Мицотакис определи по-добре подготвената система на здравеопазване в страната, хубавото време, което позволява прекарване на повече време на открито и "съвестните и отговорни граждани на Гърция."

Ако досега девизът е бил "Оставаме въщи", сега вече е "Оставаме в безопасност", зададе новата посока Мицотакис и предупреди, че макар и графикът да е конкретен за следващите два месеца, ситуацията ще бъде следена непрекъснато и е възможно да възникнат промени.

Първата стъпка към промяна ще е на 4 май, когато ще бъдат отменени ограниченията за придвижване на гражданите извън домовете им, т.е. те ще могат да излизат без да изпращат есемес или да имат писмено разрешение. За поне още две седмици обаче остават в сила ограниченията за пътуванията извън префектурата, посочва БТА. Индивидуалните спортни занимания ще бъдат позволени на открито и в морето. Организираните плажове обаче засега остават затворени. Пак на същия ден ще бъдат отворени определени категории търговски обекти, като книжарници, магазини за електроника, пунктове за технически прегледи, спортни магазини, фризьорски салони, но те ще работят с предварително записване.

Останалата част от търговията на дребно ще започне работа на 11 май, освен големите търговски центрове, които ще отворят на 1 юни. Във всички търговски обекти ще останат ограничения за плътността на клиентите в тях. От 4 май църквите ще бъдат отворени за индивидуално поклонение, а от 17 май вярващите ще могат да участват и в службата при спазването на строги правила, които ще бъдат съгласувани със Св. синод.

В образованието часовете в последния гимназиален клас ще се възобновят на 11 май. Седмица по-късно в класните стаи ще се върнат и останалите класове от прогимназията и гимназията. Началните училища, детските градини и яслите ще останат затворени. Възможно е евентуално да бъдат отворени от 1 юни, само ако ходът на епидемията е низходящ. От 1 юни ще бъдат отворени заведенията от сектора на общественото хранене, както и целогодишните хотели. В рамките на юни и съобразно с развитието на ситуацията ще бъдат освободени постепенно и останалите икономически дейности. Малко вероятно е обаче през лятото да бъдат разрешени големи масови събития като фестивали, концерти и спортни мероприятия с публика.

✓ **Търсенето на спешни кредити рязко ще нарасне, прогнозира ЕЦБ**

Банките от Еврозоната ще облекчат условията за бизнес кредитиране на фона на пандемията, показва доклад на Европейската централна банка за банковото кредитиране в региона на единната валута, цитиран от БНР.

Основна причина за това е, че банките очакват търсенето на спешни кредити да нарасне рязко през второто тримесечие на годината и вероятно ще посрещнат това силно търсене с по-облекчени кредитни стандарти, след като стартират държавните гаранции и ликвидните мерки.

На фона на прогнозите за свиване на икономиката на Еврозоната до 10% процента през тази година европейските фирми фирмите се втурнаха да търсят свежо финансиране, за да оцелеят, докато се стигне до всеобщ рестарт.

Кредитните стандарти, или вътрешните банкови критерии за одобрение на корпоративни заеми се затегнаха през първото тримесечие, но влошаването беше "слабо" в сравнение с последната глобална финансова криза и последвалата дългова криза в Еврозоната, отбеляза ЕЦБ и добави, че това се дължи отчасти на предприетите държавни мерки в отговор на коронавирусната криза.

Според последното проучване на ЕЦБ сред 144 водещи европейски кредитори, мерките за ликвидност на централната банка и предприетите държавни гаранции ще стартират изцяло през второто тримесечие, така че банките очакват техните кредитни стандарти значително да се облекчат през трите месеца до края на юни.

Сред най-големите държави от Еврозоната, корпоративните кредитни стандарти бяха затегнати най-много през първото тримесечие в Германия и Италия, докато във Франция те не бяха променени.

"Фирменото търсене на заеми или използването на кредитни линии нараснаха силно през първото тримесечие на 2020 г. поради спешните нужди за подобряване на тяхната ликвидност", посочи ЕЦБ и добави: "През второто тримесечие се очаква търсенето на заеми от фирми да се увеличи още повече, достигайки най-високият нетен баланс от началото на проучването през 2003 година".

В проучването на ЕЦБ се отбелязва, че домакинските кредитополучатели са се сблъскали с по-трудни условия, като банковите стандарти по отношение на тяхното кредитиране са били затегнати през първото тримесечие и е възможно по-нататъшно влошаване през второто тримесечие.

Последното кредитно проучване на ЕЦБ беше проведено между 19 март и 3 април, или в разгара на наложената в Европа карантина.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Сутрешен блок“

- Колко са новите случаи на Ковид - 19 - последните данни от Щаба;
- Култура в извънредно положение и казусът с дупките във фасадата на Софийския университет - гост министър Боил Банов;
- В зоната на Covid 19 - проф. Асен Балтов и журналистката Мария Чернева;
- Колко може да издържи здравната система - д-р Нигяр Джафер от ДПС;
- Финансови решения по време на криза - коментар на Петър Андронов;

БТВ, "Тази сутрин"

- Какъв е спасителният план за българския туризъм и ще има ли летен сезон? В студиото министър Николина Ангелкова;
- Какви са рисковете за онкоболните пациенти в извънредното положение? Гост на д-р Стефан Константинов;
- Извършила ли е престъпление майката на Кристиан Николов като собственик на служебния автомобил, каран от сина ѝ? Коментар на Константин Симеонов;
- Как бяха разпределени плодовете за учениците и защо някои получиха само по две краставици?

Нова телевизия, „Здравей България“

- Мерки и предложения за спасяването на работните места. За помощта за българите без доходи и срещу фалитите в бизнеса.
- Спешна дезинфекция и засилено полицейско присъствие в ромската махала на Брестовица. Откриха ново огнище на COVID-19.
- Маги Джанаварова след първата ѝ победа в "Като две капки вода".

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - За опасна измама предупреждава районната прокуратура на София пред „24 часа“: Продават в интернет „руско лекарство“ за COVID-19 по 100 лева
- в. Монитор - Пандемията спря лекарствения туризъм
- в. Монитор - Бойко Борисов пред депутатите: Мярката 60/40 спасява 120 000 работни места
- в. Телеграф - Плажове остават без лекари и спасители
- в. Труд - Море в Гърция и Турция за ваканция 2020

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Министър в трудна акция за общо съгласие как да свърши училището със здрави деца
- в. 24 часа - Над 120 000 работници ще са спасени по марката 60/40 до май
- в. 24 часа - Леглата за болни от COVID-19 в София само 1/3 от обявените, в Пловдив са 1/2
- в. 24 часа - Фините прахови частици разнасят вируса: Ще ни накара ли страхът от пандемията да пазим въздуха чист?
- в. 24 часа - Неформален щаб с 2-ма министри ни спасил от криза с храните
- в. 24 часа - Висока лихва отказа Горанов от нов дълг за 200 млн. лева
- в. 24 часа - Македонските хитове „Корона, чао“ и „Европа, чао“ нямат български автори. Защо е тоя шум?!
- в. Монитор - С 840 млн. евро превръщат София в зелен град
- в. Телеграф - 222 българи пребориха короната
- в. Труд - Данни на Щаба, предоставени на „Труд“: 800 теста за COVID-19 правим на ден
- в. Телеграф - Парното ни тормози за 50 лв.

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Ген. Венцислав Мутафчийски: Вече получавам смъртни заплахи, образът ми се сатанизира
- в. Монитор - Румен Драганов, директор на Института за анализи и оценки в туризма: „Паспортът COVID-19“ не е ваксина срещу заразата
- в. Телеграф - Надя Василева, Българска асоциация по заетост: Учител и лекар, най-сигурните професии
- в. Труд - Проф. Андрей Захариев от Стопанската академия "Д.А.Ценов" пред "Труд": Дистанционните изпити ще реформират висшите училища

Водещи анализи

- в. 24 часа - Симеон Караколев, съпредседател на Националната овцевъдна и козевъдна асоциация: До месец - два ще имаме стандарт за 100% гаранция, че във фермерското сирене и кашкавал няма сухо мляко
- в. Монитор - Репортерите си признаха: 10 души клеветят България
- в. Телеграф - Ваксина за безотговорност

в. Труд - Стаден имунитет - нещо като естествен подбор.

✓ Деница Сачева: Схемата 60/40 може да продължи и след извънредното положение

Общо регистрираните безработни са 291 хиляди. Без възможност за обезщетения са около 12 хиляди към този момент. Това са хора без трудови договори, на различен процент, в ресторанти и прочие. За хората от сферата на изкуството и културата има отделна мярка за отпускане на три минимални заплати. Това заяви социалният министър Деница Сачева в ефира на Нова телевизия "Здравей, България".

Мярката 60/40 обхваща хора от сферата на туризма и хотелиерството. 42,6% от всички одобрени са от този сектор. Мярката е предложена за времето на извънредното положение. Дали тя ще търпи развитие, предстои да се види, след като се направят съответните анализи, каза още тя.

Към този момент 7 130 души в областта на ресторантьорството и хотелиерството са запазили своята работа благодарение на мярката. Възможно е да имат спестени средства или да са взели кредити. Част от хотелите и ресторантите се занимават с ремонтни дейности и се подготвят активно за сезона, добави министърът.

Възможното е схемата 60/40 да продължи и след извънредното положение. Много са възможните варианти. Трябва да се има предвид, че цената на тази криза трябва да бъде поета от всички. Трябва да направим и така, че в държавния бюджет да постъпват средства, каза още социалният министър.

✓ Италиански град си печата собствени пари и си ги харчи в местни магазини

Кастелино дел Биферно е малко градче в южната част на Италия, регион Молизе, с едва 550 жители. Печатането на пари е нещо, което кметът на града Енрико Фратанжело изучава повече от дванадесет години. Пандемията от COVID-19 му дава възможност да изпробва уменията си, съобщават Евронюз и БГНЕС.

"Решихме да си отпечатаме пари, за да сме сигурни, че местната икономика може да издържи на въздействието на ситуацията. Колкото и да е малка тази икономика, все още три или четири фирми работят, без да се разглеждат баровете или кръчмите", обясни Фратанжело.

Банкнотите „Дукати“ се раздават на жителите в съответствие с техните икономически нужди. Те вече са похарчили хиляди "Дукати" в техните местни магазини. На всеки две седмици магазините връщат "Дукати" на Общинския съвет и получават съответната сума в евро.

Кметът смята, че това също е възможност за увеличаване на чувството за принадлежност на града, тъй като банкнотите изобразяват местни символи като църквата, обществения басейн или статуята на Богородица.

"Пет „Дукати“ струват 5 евро, 20 от тях струват 20 евро. Това е за да се избегне объркване, особено за възрастните хора", каза Фратанжело.

Кметът получил 5 500 евро от правителството за издаване на ваучери за храна на уязвими семейства по време на пандемията. Общинският съвет добави спестяванията си и раздаде банкноти „Дукати“ на над 200 семейства в града. Хората могат да ги харчат за стоки от първа необходимост, като например месо в месарницата, където са изхарчени почти 4 000 „Дукати“.

Антонио Янаконе, собственик на печатарска фирма, обяснява как го правят. „Започваме с хартия с водна маркировка, след това отпечатваме банкнотите според дизайна, съгласуван с администрацията, на един лист хартия. След това ламинираме листа, така че да може да бъде дезинфекциран. След като е ламиниран, изрязваме банкнотите до техните крайни размери", казва той.

✓ Насекомите на Земята са намалели с 27% за 30 години

Според изследователи през последните 30 години светът е загубил повече от една четвърт от насекомите си.

Пчелите и други опрашители, които са от решаващо значение за осигуряването на храна на пеперудите, изчезват със скорост малко под 1% годишно, сочи проучване на „Сайънс“, цитирано от БГНЕС. „Това е по-малък спад на популацията, отколкото е установено от някои по-малки локализиращи проучвания, предизвикали страхове от т. нар. „апокалипсис на насекоми“. Но то все още е „ужасно тревожно“, каза ентомологът Роел ван Клинк от германския Център за интегративна биология, водещ автор на изследването.

„Спадът в броя на насекомите на сушата продължава“, посочва експертът по пеперуди от Мичиганския университет Ник Хадад. „Продължаващото намаляване на сушата с тази скорост ще бъде катастрофално за екологичните системи и за хората. Насекомите са опрашители, естествени врагове на вредители, разградители и освен това са от решаващо значение за функционирането на всички земни екосистеми“, каза още той.

Намаляването на насекомите е най-лошо в Северна Америка, особено в Средния Запад, и в някои части на Европа, но спадът изглежда се изравнява в САЩ през последните години, се казва в проучването, което събра по-ранни изследвания на повече от 10 000 вида с данни от 1 676 места.

Средният Запад губи 4% от насекомите си годишно. „Големите глобални загуби изглежда са около градските и крайградските райони и културите, където бръмбарите губят храната и местообитанието си“, заяви Ван Клинк.

Ентомологът от университета в Делауеър Дъглас Талами, заяви, че ако се разходим из Средния Запад, където трябва да има много пеперуди и други насекоми, ще видим само жито и соя и пустиня по отношение на насекоми.

Някои външни учени казват, че резултатите имат смисъл, но се притесняват, че в проучването липсват изследвания и данни от някои големи области, като тропиците и Африка.

Ван Клинк не намира връзка с климатичните промени при загубата на насекоми. Според него обаче тази връзка е в разширяващата се урбанизация, която поглъща Земята, в която насекомите живеят и се хранят, и в общата загуба на местообитание заради земеделието, което отнема нужните им бурени и цветя.

Докато сухопътните буболечки намаляват, сладководните насекоми, като водни кончета и комари например, се увеличават с повече от 1% годишно, установява още проучването. Това е по-бързо, отколкото сухоземните насекоми изчезват. Но тези процъфтяващи сладководни насекоми са малък процент от насекомите по света. Това увеличение на сладководни видове, вероятно е поради факта, че реките и потоците са станали по-чисти, предполагат учените.